ЭКСПОНАТ

Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

29 ДЕКАБРЬ, СЕШАНБА. № 252 (503). 1992 йил.

Сотувда эркин нархда.

ЮРТБОШИСИ ЗУККО ЭЛ ХОР БЎЛМАС

БУГУН ХАЛҚИМИЗ МИЛЛИЙ МУСТАҚИЛЛИК ЙЎЛИНИ ТАНЛАГАН ВА ЎЗИНИНГ БИРИНЧИ ПРЕЗИДЕНТИНИ САЙЛАГАН КУНГА БИР ЙИЛ ТЎЛДИ

«МАЛИКА» ТРИКОТАЖ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ЖАМОАСИГА

Муҳтарам дўстлар!

Қадрли опа-сингиллар!

Сизларни, бирлашманинг барча аъзоларини, ишчилари, инженер-техник ходимларини, шунингдек, меҳнат фахрийларини ажойиб сана — корхонангиз ташкил топган куннинг 50 йиллиги билан чин қалбимдан табриклайман.

«Малика» бирлашмаси ғоят шонли ва ибратли йўлни босиб ўтди. Эндиликда юксак механизациялашган, илғор техника ва технология билан жиҳозланган йирик замонавий корхонада турли миллат вакиллари аҳил ва ҳамжиҳат меҳнат қилмоқдалар. Зийрак ва билимдон, моҳир ва меҳрибон опа-сингилларимизнинг кўз нурлари, заргарона меҳнатлари билан яратилаётган халқ истеъмоли маҳсулотлари бугун республикамиздан ташқарида ҳам эътибор қозонаётгани ғоят қувонарлидир.

Азиз дўстлар!

Келажакда «Малика»нинг довруғи янада ортиб, қитъалар оша тарқалишига ишонаман. Мустақил республикамиз шон-шуҳратини мустаҳкамлаш йўлидаги ишларингизда улкан зафарлар тилайман.

Кириб келаётган 1993 йилда барчангизга катта бахт-саодат, омад ёр бўлсин!

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил, 25 декабрь.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПОЙТАХТИ НУКУС ШАҲРИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ БАРЧА ФУҚАРОЛАРГА

МУРОЖААТИ

Азиз элдошлар!

Қадрли дўстлар!

Биз, Қорақалпоғистон пойтахти — Нукус шаҳрининг 60 йиллик тантаналари қатнашчилари, сиз, азиз юртдошларимизга мурожаат қилиб, бугунги байрам тантаналари мустақил Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаси халқларининг улуғвор дўстлик ва қардошлик байрамига айланганини билдириш билан бирга, бу қадимий дўстлик ришталари янада маҳкамроқ боғланганини қувонч ва ғурур билан таъкидлаймиз.

Бу дўстлик байрами нафақат Қорақалпоғистонда, балки бутун Ўзбекистонда қутлуғ шодиёналарга уланди ва мустақил республикамиз бошдан кечираётган улуғвор ва тарихий кунларни яна бир ёрқин саҳифа билан бойитди. Халқимиз Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳурматли Ислом Каримовдан у олиб бораётган сиёсат элимизда тинчликни, осойишталик ва ҳамжиҳатликни, ҳамкорлик ва якдилликни сақлаб турганидан беҳад миннатдор бўлмоқда.

Яқингинада ўз ишини тамомлаган Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясининг самарали бўлгани, уюшқоқлик билан ўтгани, Президентимиз Ислом Каримовнинг эртанги кунимизга умид туғдирувчи нутқи, мустақил юртимизнинг асосий қонуни — Ўзбекистон Конституциясининг қабул қилиниши ҳар биримизни ўз иш ўрнимизда фидокорона, ҳалол меҳнат қилишга, юрт фаровонлигини ошириш, дастурхонни тўкин қилиш учун белни маҳкам боғлаб меҳнат қилишга ундамоқда.

Биз бозор иқтисодиётига ўтиш даврининг қийинчиликларини жуда яхши англаб турибмиз. Бу қийинчиликларни бартараф этиш биздан сабр-қаноат, матонат ва журъат, куч ва билим талаб қилади. Ҳаммамиз сезиб турганимиздек, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги айрим республикаларда нотинчлик, қон тўкилиши, низолар минглаб одамлар бошига қанчадан-қанча кулфат солмоқда. Фарзанд ота-онадан, ота-она фарзандидан жудо бўлмоқда.

Шуни қувонч билан таъкидлаш керакки, мушкул дамларда ҳам биз қадимий ва бузилмас тарихий дўстлик ва ҳамкорлигимиз анъаналарини давом эттирмоқдамиз.

Биз қатъий ишонамизки, Нукус шаҳрининг 60 йиллик байрами, мустаҳкам дўстлик ва қардошлик анъаналари Қорақалпоғистон халқини Орол бўйи табиий офати қийинчиликларидан олиб чиқишга, бу бой ўлканинг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожланишига ойдин йўл очиб беради. Дарҳақиқат, қудратимиз дўстликдадир.

Ўзбек ва қорақалпоқлар республиканинг бошқа халқлари билан биргаликда жумҳуриятимизда низо чиқишига ҳеч қачон йўл қўймайдилар.

Биз аминмизки, мустақил Ўзбекистон халқи бугунги қийинчиликлардан тез чиқиб олади. Ўзбекистон — келажаги буюк давлатдир!

Азиз элдошлар! Қадрли дўстлар!

Сизларга яна бир бор мурожаат қилиб, Ўзбекистонимизда дўстлик ва қардошликни мустаҳкамлашга, тинчлик ва осойишталикни, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни эъзозлаб, самарали меҳнат қилишга даъват этамиз. Ҳаммангизга сиҳат-саломатлик тилаймиз, республикамиз равнақи йўлидаги ишларингизда зафар ёр бўлаверсин!

Яшасин дўстлик ва қардошлик!

Яшасин мустақил Ўзбекистон!

ЯНГИ КУПОН ОЛДИНГИЗМИ?

26 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов раислигида Вазирлар маҳкамасининг 1993 йилда истеъмол бозорини ҳимоя қилиш юзасидан қабул қилган қарорини амалга ошириш республика комиссиясининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда 1992 йилги купон тизими мамлакат истеъмол бозорини ҳимоя қилишда анча самаралар бергани, бироқ унга ҳар доим ҳам риоя қилинавермагани оқибатида жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилгани рўй-рост айтилди. Ўтаётган йил тажрибалари асосида янги купон тизими ишлаб чиқилди. Бу тизим келгуси йили истеъмол бозорини барқарорлаштиришда катта аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Мажлисда, шунингдек, янги йилгача республика аҳолисига 1993 йил купонларини етказиб бериш билан боғлиқ талай масалалар муҳокама қилинди.

(ЎзА).

ИСТИҚЛОЛ РАМЗИ

ҚУДРАТИМИЗГА ШАК-ШУБҲА ҚИЛСА КИМ, БИЗ ҚУРДИРГАН «ОҚ САРОЙ»НИ КЎРСИН

АМИР ТЕМУР.

Буюк соҳибқирон, жаҳонгашта бобомиздан минг бора изн сўраб, муборак каломларини бироз бошқачароқ талқин қилмоқчимиз. «Мустақиллигимизга шак-шубҳа қилса ким, фарғоналиклар қурган дарвозани кўрсин».

Камтарлик сарҳадидан бироз чиқилган бўлса ҳам шундай дейишга ҳақлимиз. Ҳақиқатан ҳам бугунги кунда ноёб архитектураси, замонавий, ҳамда қадимий ўзбек меъморчилигининг энг яхши анъаналарини ўзида мужассамлаштирган бу тарихий обида энг аввало мустақиллигимиз учун мангу обида бўлди. Чунки Фарғона рамзий дарвозасига истиқлолимизнинг бир йиллиги зўр қувонч ва тантаналар билан нишонланган ўша муборак сентябрь ойида тамал тоши қуйилган эди. Йил адоғида, 90 кунда эса фарғоналикларнинг орзу-умиди, келажакка устивор ниятлари буюк обида бўлиб кўкка бўй чўзди.

Ўтган шанба куни рамзий Дарвозанинг очилишига бағишланган тантаналар бутун водийликларнинг байрамига айланиб кетди.

Фарғоналиклар қувончига, тантаналарга шерик бўлиш учун Хўжанду Жалолободдан, Ўшу Конибодомдан, Андижону Наманғандан, қўйинки дилбар водийнинг ҳамма шаҳру қишлоқларидан одамлар ташриф буюрдилар. Давраларда ўзбеку тожик, қирғизу қозоқ, русу татар, қрим туркию, корейс биродарлар гурунг қуришди.

Дарвоза учун шаҳарнинг ғарбий ҳудудидаги Қўқон, Марғилон шаҳарларини Фарғона билан боғловчи кенг, мусаффо жой танлангани бежиз эмас. Тарих шаҳодат беришича бир даврлар шу ерга яқин жойда Марғилоннинг 12 дарвозасидан бири — Ёрмозор дарвозаси жойлашган экан. Водийнинг Русия томонидан босиб олиниши жангларида бошқа дарвозалар каби Ёрмозор дарвоза ҳам ер билан яксон қилинган.

Шу боис Фарғона рамзий дарвозаси қадриятларимизни тикланаётганлигидан ҳам далолат бераётганлиги билан аҳамиятлидир. Яна ярим

(Давоми 2-бетда).

Президентимизнинг шу вақт ичидаги фаолиятига бағишлаб Тошкент доришунослик институти профессор-ўқитувчилари ва талабаларининг умумий мажлиси бўлиб ўтди. Йиғилишни институт ректори Саъдулла Искандаров кириш нутқи билан очди.

— Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов бошчилигида сўнгги бир-бир ярим йил ичида республикамизнинг халқаро обрў-эътибори беқиёс даражада ортди. Айни кунларда мамлакатимиз сиёсий мустақиллигини жаҳондаги 135-дан ортиқ давлатлар тан олдилар. Ҳозирги кунга келиб Тошкент шаҳрида АҚШ, Туркия, Ҳиндистон, Покистон, Хитой, Эрон, Франция, Австрия, Россия ва яна бошқа кўплаб мамлакатларнинг элчихоналари очилди ва очилмоқда.

Бир йил мобайнида мустақил Ўзбекистонимиз дунёдаги бир қанча нуфузли халқаро ташкилотларга қабул қилинди. 1992 йилнинг март ойида республикамиз ҳаётида улкан воқеа рўй берди — Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилинди. Айни кунларда Нью-Йорк шаҳрида жойлашган мазкур ташкилот қароргоҳи пештоқида юзлаб давлатлар қатори бизнинг республикамиз байроғи ҳам ҳилпираб турибди. Ҳурматли Президентимиз И. Каримов Европа Хавфсизлик Кенгашининг Хельсинкида бўлиб ўтган ялпи мажлисида раислик қилганларида халқимизнинг юрагида ғурур-ифтихор ҳислари жўш урган эди. Бевосита у кишининг бошчилигида хорижий мамлакатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорликлар ўрнатилмоқда. Бу тадбирлар республикамиз иқтисодий қудратини яхшилаб, жаҳон бозорига чиқишига катта имкониятлар яратади. Яқинда бўлиб ўтган XII чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XI сессиясида мустақил мамлакатимизнинг Конституцияси ва давлат мадҳияси қабул қилинди. Ғурур билан шуни айтишимиз керакки, биз ҳам энди дунёда тенглар ичра тенг бўлган қонуний давлатда яшамоқдамиз. Бу хайрли ишларнинг барчасининг бошида халқимизнинг суюкли фарзанди Ислом Абдуғаниевич Каримов турибдилар...

Шундан сўнг сўзга чиққан профессорлар Ҳамид Холматов, Латиф Икромов ва бешинчи курс талабаси Феруза Мухторовалар ҳам Президентимизнинг шу кунларда олиб бораётган одил ички ва ташқи сиёсатини гапириб ўтдилар. Ўзбек ва рус тиллари кафедраси мудираси доцент Умида Турсунова шундай деди:

— Бундан уч-тўрт йил бурун, қайси тил давлат тили бўлиши керак, деганларида, қўрқа-писа, рус тили билан бир қаторда ўзбек тили ҳам бўлса, яхши бўларди, лея жавоб бериш зўр жасорат эди. Ўшандай шароитда ўзбек тилини давлат тили деб эълон қилишнинг ўзи бўлгани йўқ. Буларнинг ҳаммасига ҳурматли Президентимиз бош-қош бўлдилар.

Мажлис сўнггида институт аҳли томонидан Президент Ислом Абдуғаниевич Каримов номига ёзилган миннатдорчилик мактуби ўқиб эшиттирилди. Йиғилиш аҳли уни бир овоздан маъқуллади.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҲОКИМ ҲАҚИҚАТНИ БЎЯМАЙ ЁЗИШГА ДАЪВАТ ЭТДИ

НАВОИЙ вилояти ҳокими А. Айдарқулов вилоят газеталари, телекўрсатув ва радиоэшиттириш ходимлари, район газеталарининг муҳаррирлари билан учрашди.

Учрашувда ҳоким вилоят ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг бугунги аҳволи ва келгусида қилинадиган ишлар тўғрисида гапириб берди. Ҳозирги шароитда журналистларни фақат ҳақиқатни бўямай ёзишга даъват этди.

Ҳар уч ойда ана шундай учрашувлар ўтказиб туришга келишиб олинди.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг қарори

1993 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАБ МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШНИНГ ЯГОНА ТАРИФ СЕТКАСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Иш ҳақининг рағбатлантирувчи ролини кучайтириш, турли тоифалардаги ходимлар меҳнатига меҳнатнинг мураккаблиги ва ходимларининг малакасига боғлиқ ҳолда ҳақ тўлашнинг асосланган даражаларини белгилаш, бу даражаларни бундан буён сақлаб туриш воситасини вужудга келтириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси қарор қилади:

1. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона тариф сеткаси тасдиқлансин. Халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш тармоқларидаги ходимлар учун қўлланиш соҳасидан қатъи назар, меҳнатга ҳақ тўлашга холисона ёндашишни таъминловчи турли тоифалардаги ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш даражаларини ягона услубий негизда табақалаштириш ягона тариф сеткасига асос қилиб олинсин.

2. Энг кам иш ҳақи (ойига 2000 сўм) миқдоридаги бошланғич разряднинг тариф ставкаси ва разрядлараро тариф коэффициентлари иловага мувофиқ ягона тариф сеткасига асос қилиб белгилансин.

3. Ишчи ва хизматчиларнинг умумтармоқ лавозимлари бўйича меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткасининг 28 разряди тасдиқлансин.

4. Ягона тариф сеткаси асосида ҳисобланган, тариф ставкаларига район коэффициентлари бўйича тўловлар ҳам киритилган ҳолда, амалдаги имтиёзлар, қўшимча тўловлар ва устама ҳақлар сақлаб қолинсин.

5. Ўзбекистон Республикаси меҳнат вазирлиги:

бир ҳафта муддат ичида вазирликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ягона тариф сеткасининг жорий қилиниши билан боғлиқ бўлган зарур ташкилий ва методик ишларни амалга оширсин;

халқ хўжалиги ишчи ва хизматчиларининг меҳнатига ҳақ тўлашнинг ягона тариф сеткасини жорий қилишга доир тавсияларни ишлаб чиқсин ва 1993 йил 15 январгача тасдиқласин.

6. Белгилаб қўйилсинки, ягона тариф сеткасини қўлланиш бюджетдан маблағ билан таъминланадиган барча муассасалар, ташкилотлар ва корхоналар учун мажбурийдир.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирликлари ва идоралари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги ва Молия вазирлиги билан келишган ҳолда икки ҳафта муддат ичида амалдаги ставкалар ҳамда окладларни ягона тариф сеткаси талабларига мувофиқ қайта кўриб чиқсинлар.

8. Мулкчилик шаклидан қатъи назар, хўжалик ҳисобидаги бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга уларнинг тайёрлиги ҳамда зарур миқдорда молиявий маблағлари мавжудлигига қараб 1993 йилнинг 1-ярмида ягона тариф сеткасини жорий этишга ўтиш тавсия қилинсин.

9. Ушбу қарорга мувофиқ ходимлар учун тариф коэффициентларини, устама ва қўшимча тўловларни ҳисобга олиб жорий этиладиган ставка (оклад)лар амалдаги ставка (оклад)лардан кам бўлган тақдирда мазкур ходимларга уларнинг ушбу муассасада, ташкилотда шу вазифада ишлаган вақти учун иш ҳақидаги тегишли фарқ тўланади.

10. Меҳнат вазирлигига касбларнинг тариф-малака маълумотномасида ўз аксини топмаган касблар (лавозимлар)ни ягона тариф сеткасининг тегишли разрядларига киритиш ҳуқуқи берилсин.

11. Меҳнат вазирлиги, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари ягона тариф сеткасига мувофиқ бюджетдаги ташкилотларнинг ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш шартларига риоя этилишини назорат қилсинлар.

12. Белгилансинки, ушбу қарор билан тасдиқланган ягона тариф сеткасига мувофиқ меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шартлари меҳнатга ҳақ тўлаш учун мавжуд бўлган маблағлар, шунингдек бошқарув тузилмасини такомиллаштириш ва хўжалик фаолиятини кенгайтириш тадбирларини ўтказишдан тушган қўшимча маблағлар ҳисобига ва шунинг доирасида жорий қилинади.

13. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлиги Адлия вазирлиги билан биргаликда 20 кун муддат ичида ушбу қарор қабул қилиниши муносабати билан амалдаги меъёрий ҳужжатларга ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни тайёрласин ва Вазирлар маҳкамасига тақдим этсин.

14. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосарлари зиммасига юклатилсин. Қарорнинг қандай бажарилаётгани 1993 йил февраль ойида кўриб чиқилсин.

Вазирлар маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1992 йил 26 декабрь.

Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 26 декабрдаги қарорига илова

МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШНИНГ ЯГОНА ТАРИФ СЕТКАСИ

Меҳнатга ҳақ тўлаш разрядлари	Тариф коэффициентлари
0	1,00
1	1,11
2	1,23
3	1,37
4	1,52
5	1,69
6	1,88
7	2,09
8	2,32
9	2,54
10	2,78
11	3,04
12	3,33
13	3,65
14	4,00
15	4,38
16	4,80
17	5,26
18	5,76
19	6,31
20	6,91
21	7,57
22	8,29
23	9,08
24	9,94
25	10,88
26	11,91
27	13,04
28	14,28

ИЗОҲ. ЯГОНА ТАРИФ СЕТКАСИНИНГ РАЗРЯДЛАРИ ЎТИШ КОЭФФИЦЕНТЛАРИ:

1—8 разрядлар коэффициент 1,11
9—28 разрядлар коэффициент 1,095

Вилоятларда сессиялар

САМАРҚАНД

Халқ депутатлари Самарқанд вилоят кенгаши анжумани Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессиясининг якунлари ҳамда вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1993 ва кейинги йиллардаги асосий кўрсаткичларини муҳокама қилишга бағишланди. Вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов шу ҳақда маъруза қилди.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорат комитети раиси М. Мирқосимов сўзга чиқди.

(ЎзА).

БУХОРО

Халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Анжуман қатнашчилари вилоят ҳокими Д. Едгоровнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессияси якунлари ва ҳокимликнинг 1993 ва кейинги йиллардаги вазифалари хусусидаги маърузасини муҳокама қилдилар.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Э. Самандаров сўзга чиқди.

(ЎзА).

АНДИЖОН

Халқ депутатлари Андижон вилоят Кенгашининг сессияси бўлди. Йиғилганлар Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн биринчи сессияси якунлари ҳамда вилоят ҳокимлигининг 1993 ва ундан кейинги йиллардаги вазифалари хусусида вилоят ҳокими Қ. Холмирзаевнинг маърузасини тингладилар.

Депутатлар мамлакатимизнинг илк Конституцияси ҳамда унинг мадҳиясини тўла-тўкис маъқулладилар.

Сессияда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков нутқ сўзлади.

Ф. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасида

Бозор муносабатларини шакллантириш ва эркин нархларнинг жорий этилиши шароитларида Республика ҳукумати томонидан аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга доир, шу жумладан иш ҳақи, пенсиялар ва нафақаларни босқичма-босқич ошириш асосида аниқ мақсадга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Фақат 1992 йилда республикамизда энг кам иш ҳақи миқдори 5 мартаба кўриб чиқилди ва узлуксиз ошириб борилди. Ҳозирги вақтда унинг миқдори МДҲ мамлакатларидагига нисбатан энг юқори ҳисобланади. Шу билан бирга Ўзбекистонда истеъмол товарлари нархлари нисбатан пастдир.

Бироқ шундай ҳоллар мавжудки, иқтисодиётнинг турли соҳаларида бир хил малакадаги тенг меҳнатга турлича миқдорда иш ҳақи тўланмоқда ва иш ҳақи миқдорлари бўйича анчагина тафовутга йўл қўйилмоқда. Бунинг натижасида меҳнат унумдорлигини ва малакани оширишга хизмат қилувчи рағбатлар ўртасидаги, иш ҳақи билан бажариладиган ишлар мураккаблиги ўртасидаги боғлиқлик сусайиб кетди. Ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш тармоқлари мутахассислари меҳнатига ҳақ тўлаш даражасида жиддий тафовутлар мавжуд. Ушбу номутаносибликнинг кучайишини бартараф этиш ва ходимларнинг турли тоифалари иш ҳақида, улар меҳнатининг мураккаблигига ва малакасига боғлиқ ҳолда, асосланган нисбатларни қарор топтириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси «1993 йилда 1 январдан бошлаб меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона тариф сеткасини жорий этиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Ягона тариф сеткаси негизига энг кам иш ҳақи миқдори ҳамда меҳнатнинг мураккаблиги ва ишчиларнинг малакасини ҳисобга олувчи табақалаштирилган коэффициентлар асос қилиб олинди. Унинг ҳам халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш ва ҳам ноишлаб чиқариш тармоқлари ходимлари учун қўлланиш соҳасидан қатъи назар, бу коэффициентлар меҳнатга ҳақ тўлашга объектив ёндашишни таъминлайди.

Ягона тариф сеткасини жорий этиш энг аввало иш ҳақининг рағбатлантирувчи роли принципларини тиклашни назарда тутади. Ҳукумат томонидан қабул қилинган қарор билан республикада меҳнатга ҳақ тўлашнинг 28 разряди жорий этилади. Мазкур разрядлар тариф ставкаларининг энг паст разряддан энг юқори разрядга томон мўътадил ошиб боришини таъминлайдики, бу қарорнинг иловасида кўрсатилган.

Ягона тариф сеткаси ҳар бир ходимга ўзи бажараётган ишнинг мураккаблигига ва ўзининг малакасига боғлиқ ҳолда ўз меҳнати учун оладиган иш ҳақини аниқ белгилаб олиш имконини беради.

Масалан, машинасозлик корхонасининг 6-разрядли ишчиси учун иловага мувофиқ тариф коэффициенти 1,88 қилиб белгиланади. 2000 сўм миқдоридаги энг кам иш ҳақи бўйича тариф ставкаси 3760 сўм қилиб белгиланади (2000Х1,88). Олинган тариф ставкасининг миқдори учун 1,10 га тенг бўлган тармоқ коэффициенти қўлланилади. Натижада мазкур ишчининг тариф ставкаси миқдори 4136 сўмни ташкил қилади (3760Х1,10).

Яна бир мисол. 4-разрядли ғишт терувчи учун 1,52 тариф коэффициенти белгиланади, тармоқ коэффициенти эса 1,28 ни ташкил этади. 2000 сўм миқдоридаги энг кам иш ҳақи бўйича ғишт терувчининг тариф ставкаси 3890 сўмни ташкил этади (2000Х1,52Х1,28).

Биринчи тоифадаги малакали ўқитувчи 8-разрядга мансуб бўлади, тариф коэффициенти —2,32. 2000 сўм миқдоридаги энг кам иш ҳақи бўйича тариф ставкаси 4840 сўмни ташкил этад (2000Х2,32).

Биринчи тоифадаги малакали врач 8-разрядга мансуб бўлади, унинг учун тариф коэффициенти 2,54 қилиб белгиланади. 2000 сўм миқдоридаги энг кам иш ҳақи бўйича унинг тариф ставкаси 5080 сўмни ташкил этади (2000Х2,54).

Ягона тариф сеткаси, бажариладиган ишларнинг ҳажми ва мураккаблигига қараб, ҳар бир лавозим бўйича аниқ окладлар белгилашга имкон берувчи 5 разрядли диапазонни назарда тутади. Масалан, 1—5-диапазонларга мансуб бўлган бошқа ихтисосликлардаги врачлар билан солиштирганда мураккаброқ ҳисобланадиган жарроҳнинг меҳнати 5-диапазонга мансуб бўлади.

Бир хил малакадаги, лекин ишлар ҳажми ҳар хил бўлган қурилиш ташкилотларида ишловчи ва меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича турли гуруҳларга мансуб бўлган қурувчи мутахассислар тегишли разряднинг биринчи ва бешинчи диапазони оралиғида бўладилар.

Шуни таъкидлаш керакки, янгидан белгиланган ставкалар ва окладлар асосида тариф сеткасининг жорий этилиши илгари амалда бўлган барча қўшимча ҳақлар, устамалар, шу жумладан, район коэффициентлари бўйича тўловлар ҳам сақланиб қолади. Бошқача айтганда, ҳар бир ходим эгаллаган лавозими ва малакасига қараб меҳнатга ҳақ тўлашнинг ўсишида ўз келажагини аниқ кўради.

Ягона тариф сеткасини жорий этишда ходимнинг бугунги кунда оладиган иш ҳақи янги тариф сеткаси жорий этилиши натижасида ҳисобланадиган иш ҳақидан кам бўлган ҳолларда ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш ўзгаришсиз қолади.

Ягона тариф сеткасининг жорий этилиши иш ҳақи энг аввало корхона фаолиятининг пировард натижаларига боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш соҳасид ходимлари манфаатларига мутлақо зиён етказмайди.

Ягона тариф сеткаси асосида меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этиш иш ҳақининг асосий-тариф қисмини шакллантиришда умумийликни яратиш, меҳнатга ҳақ тўлашнинг бошқа элементларини (устама, мукофотлар ва бошқаларни) ривожлантириш билан биргаликда эса иш ҳақи миқдорларини лавозим, малака ва одамларнинг ўз меҳнати пировард натижаларига муносабатига кўра бошқариб боришни таъминлаш имконини беради.

Дипломатия алоқалари

ЎЗБЕКИСТОН — МЎҒИЛИСТОН: ЙЎЛ БОШИДА

МЎҒИЛИСТОННИНГ дипломатия алоқалари соҳасида Ўзбекистонда орттирган тажрибаси бошқа мамлакатларникига нисбатан анчагина салмоқли. 1977 йилдаёқ, яъни бундан 15 йил муқаддам мўғилистонлик вакиллар Тошкентнинг Гогол кўчасидаги ихчам, аммо шинам бинода жойлашган эдилар. Ушандан буён бу ерда Мўғилистон консульхонаси фаолият кўрсатиб келмоқда. Яқинда бу шинам уйга Мўғилистоннинг Бош консули жаноб Кинаятин Зардихон ҳам кўчиб кирди. У бир неча кунгина бурун консуллик фаолияти учун Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигидан рухсатнома олди. Мухбиримиз доктор К. Зардихон билан учрашиб, бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди.

— Жаноб Бош консул, ижозатингиз билан суҳбатимизни 1977 йил воқеаларидан бошласак. Совет Иттифоқининг ҳамма жумҳуриятлари билан бутун дипломатия алоқалари асосан Москва орқали бўлган ўша кезларда нима учун Мўғилистон Тошкентда ўз консульхонасини очган эди?

— Буни эслатиш ўринли ё ўринсиз бўлишини билмадим-у, аммо ўша пайтларда Мўғилистон билан Ўрта Осиё мамлакатлари ва Қозоғистон ўртасида кўп жиҳатлардан муштараклик мавжуд бўлиб, турли-туман соҳаларда алоқалар бошланган эди. Ўрта Осиё олий ўқув юртларида кўплаб мўғил фуқаролари таҳсил олишарди. Бугунги кунга келиб, СССРнинг ҳамма собиқ жумҳуриятлари мустақил бўлгач, элчихонамиз олдига қўйилган вазифалар кўлами анча кенгайди. Ҳукуматларимиз даражасидаги алоқалардан ташқари, биз мамлакатингиздаги илмий марказлар билан муносабат ўрнатишимиз, қайтадан йўлга қўйишимиз, иқтисодий, савдо, маданий ҳамкорликни ривожлантиришимиз лозим. Гарчи ходимларимиз оз бўлса-да, айтиш мумкинки, ана шу кам куч билан кўпгина йирик вазифаларни ҳал этишимиз керак бўлади. Мен ҳозирданоқ қатъий ишонч ҳосил қилдимки, бу ишларда бизга ўзбек дўстларимиз — Ташқи ишлар вазирлиги ходимлари, бошқа вазирликларнинг вакиллари фаол ёрдам бермоқдалар.

— Ҳозирги босқич Сизнинг мамлакатингиз учун ҳам, бизнинг жумҳуриятимиз учун ҳам қайсидир жиҳатлари билан жуда ўхшаш, десам ҳақиқатга хилоф бўлмаса керак. Социалистик лагерь пароканда бўлгач, унинг таркибидаги кўпгина мамлакатлар иқтисодий, сиёсий бўҳронни бошдан кечирмоқдалар. Айниқса, иқтисодиёт соҳасида қийинчилик бўлаяпти. Шунга қарамай, алоқалар ҳаётий муҳимлигини сақлаб қолади, деб ҳисоблайсизми?

— Ҳақиқатан ҳам мамлакатларимиз олдида турган муаммолар талайгина. Бироқ ҳозирги ҳамкорлигимиз икки томон учун ҳам фойдали эканлиги билан жуда муҳимдир. Биз Ўзбекистоннинг имкониятларини, жаҳон миқёсида обрў-эътибори ортиб бораётганини кўриб-билиб турганимиз учун ҳам, у билан алоқаларни ривожлантиришга алоҳида умид боғламоқдамиз. Мўғилистоннинг ҳам ўз истиқболи бор, албатта. Аммо шуни унутмаслик керакки, ҳозирги босқичдаги қийинчиликлар вақтинчаликдир, уларни бемалол бартараф этиш мумкин, бинобарин, ҳамкорлик сўнмаслиги керак.

Биз пакет тўла ҳужжатлар — турли битим ва келишувларнинг лойиҳаларини олиб келдик ва Ўзбекистоннинг тегишли ташкилотларига топширдик, ҳозир улар ўрганилмоқда. Бу ҳужжатлар орасида иқтисодий ва савдо соҳасидаги битимлар, талабаларни алмашиб ўқитиш, мутахассисларни иш ўрганишга юбориб туришга оид лойиҳалар бор.

Яна шуни таъкидлаш керакки, бугунги муаммолар бизнинг азалий алоқаларимизни ҳам инкор этмайди. Мен Буюк ипак йўлини назарда тутмоқдаман, у ҳозирги Ўзбекистон ва Мўғилистон ҳудудларидан ўтган. Зеро, бизнинг қандай тарихий тажрибага таянишимиз кераклиги маълум.

— Мамлакатларимизнинг иқтисодий ва савдо соҳаларидаги ҳамкорлиги қай йўсинда кечмоқда?

— Биз Ўзбекистондан қишлоқ хўжалик машиналарининг эҳтиёт қисмларини, пахта, техник мой, минерал ўғит сотиб оламиз. Ўзбекистонлик мутахассислар Гоби саҳроси шароитида пахта етиштиришга ёрдам бермоқдалар.

Бизнинг кўплаб талаба ва аспирантларимиз аввалгидек, Ўзбекистонда таълим олмоқдалар. Биз эса сизларнинг мамлакатингизга гўшт ва гўштдан тайёрланадиган маҳсулотлар, момиқ ва жун етказиб бераяпмиз. Сиз ва бизларнинг ишбилармон кишиларимиз ўртасида фаол музокаралар жараёни давом этмоқда. Қўшма фаолият хусусидаги қатор ҳужжатлар имзоланди. Улан-Баторда «Ўзбекистон» ресторани очиш тўғрисида топармонларимиз ўртасида ҳозир музокаралар бораяпти.

Биз ишонамизки, Мўғилистондаги йирик Эрденет металлургия комбинати билан Ўзбекистоннинг Олмалиқ кон-металлургия комбинати ўртасида кейинги пайтларда бирмунча сусайиб қолган алоқалар қайта жонланади. Ўзбекистон билан Мўғилистоннинг турли компания ва корхоналари ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми 1992 йилда беш миллион америка долларига етди. Балки бу рақам у қадар салмоқли эмасдир, бироқ, имоним комилки, биз ҳали йўлнинг бошидамиз.

— Жаноб Бош консул, нима бўлдиюю биз кейинги йилларда сизларнинг мамлакатингиз ҳақида борган сари кам ахборот олаяпмиз. Собиқ марказий телевидение ҳам, иттифоқ газеталари ҳам, бунинг устига жумҳуриятимиз матбуоти ҳам Мўғилистон ҳақида деярли ёзмай қўйдилар. Ҳозирги кунда мамлакатингизда юз бераётган муҳим воқеалар хусусида, қандай муаммоларни ҳал этишга тўғри келаётгани ҳақида қисқача гапириб берсангиз.

— Афсуски, кейинги пайтларда кўпгина совет газеталари ва марказий телевидениенинг мухбирлик пунктлари бирин-кетин ёпилди. Албатта, бу сиёсий эмас, балки иқтисодий негизда бўлди. Оқибатда МДҲ мамлакатлари аҳолиси Мўғилистон тўғрисида ҳеч нарса билмайди. Биздаги вазият эса мураккаб. Биласизки, мўғил иқтисодиёти социалистик тизим билан уйғунлаштириб юборилган эди. Энди бу тизим чок-чокидан сўкилгач, биз ўта жиддий муаммоларга рўпара келдик. Менинг шахсий фикримча, гарчи сизларда ҳам кўпгина хўжалик алоқалари издан чиққан бўлишига қарамай, ҳозирча умумий иқтисодий макон сақланаётган бўлса-да, бизнинг иқтисодий аҳволимиз МДҲ мамлакатларидагига нисбатан анча мураккаброқ. Илгари биз СССРнинг имкониятларига таянган бўлсак, энди ўзгача даврлар келди. Одамлар учун ҳам, корхоналар учун ҳам тайёрга айёрлик кайфиятини бартараф этишга, фақат ўз резервлари, кадрлари, меҳнати, ақл-заковатигагина таянмай, табиийки, қўшнилар — Ўрта Осиё минтақаси мамлакатлари, Россия, Хитой, Қозоғистон ва Корея билан ўзаро фойдали ҳамкорликдан бош тортмаган ҳолда ўз мамлакатини қайта фаровонлаштиришга тўғри келаяпти.

Сиёсий тузум масаласига келсак, шуни айтиш керакки, мамлакатда 11 та сиёсий партия ҳаракат қилаяпти, шулардан учтаси парламентда — Давлат Хуралида ўз вакилларига эга. Бизда ҳукмрон партия ҳисобланувчи Мўғилистон халқ-инқилобий партияси парламентда кўпчиликка эга.

Мен жумҳуриятингиз Олий Кенгашининг охирги сессиясида қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Конституцияси билан танишиб чиқишга улгурдим. Айтишим мумкинки, бизнинг конституцияларимиз бир-бирига жуда ўхшаш, гарчи сизларда президентлик; бизда эса парламент бошқаруви бўлса-да, Давлат ҳамма турдаги мулкчиликни қўллаб-қувватламоқда. Бизнинг иқтисодиётимиз кўп укладли бўлиб, кейинги йилларда кўплаб шахсий фирмалар, хусусий корхоналар пайдо бўлди. Жаҳондаги кўпгина мамлакатларда топармонларимиз ишлаб турибди.

— Кейинги йиллар тажрибаси шуни кўрсатдики, собиқ социалистик тизим таркибидаги қарийб ҳамма мамлакатлар жиддий бўҳронлардан қутилиб қололмадилар. Собиқ ЧССРда «сокин», Руминияда қонли, Польшада шок терапияси, Албанияда эса халқ ғалаёнлари ва қочоқлар билан боғлиқ инқилоблар рўй берди. Югославияда ҳамон қон тўкилмоқда, собиқ СССР ҳудудидаги кўпсонли уруш ва можаролар тинмаяпти. Менинг билишимча, ўтиш даври сизнинг мамлакатингизда жиддий воқеаларсиз, осойишта кечди. Бу халқингизнинг ўзига хос хислатлари намоён бўлганлигими ёки бошқа сабаб борми?

— Ҳақиқатан ҳам бизда собиқ социалистик мамлакатларнинг кўпчилигига хос ижтимоий талатўплар юз бермади. Қайта қуриш даврида бизда бирор марта ҳам қон тўкилмади. 1990 йилда ғалаёнлар бўлди, бироқ жанжалли масалаларни тинч, ички келишув йўли билан ҳал этишга эришилди. Агар мўғилларнинг хулқ-атворига хос жиҳатлар ҳақида гапириладиган бўлса, балки уларга сабрли, вазмин дея таъриф бериш мумкиндир. Яна бизнинг мамлакатимиз аҳолиси кўпсонли эмас. Бу ҳам баҳсли муаммоларни тинч йўл билан ҳал этишга ёрдам беради. Бундан ташқари, ёшларнинг кексаларга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишлари ҳам миллатимизга хос яхши анъаналардан биридир. Бу хислат ҳам умумий тил топишиш воситаларидан бўлса, ажаб эмас.

— Жаноб Бош консул, самимий суҳбатингиз учун ташаккур. Сизнинг Ўзбекистондаги масъулиятли ишларингизга муваффақиятлар тилаймиз.

ЭНДИ жаноб Кинаятин Зардихон ҳақида икки оғиз сўз. Мўғилистоннинг Ўзбекистондаги дипломатия миссиясининг янги бошлиғи 1940 йилда туғилган, миллати — қозоқ (Мўғилистон аҳолисининг 6 фоизи қозоқлар). Олий маълумотли — Мўғилистон Давлат дорилфунунининг тарих факультетини тугатган, мутахассислиги — тарихчи-сиёсатдон. Рус, қозоқ тилларини билади, туркий тилларни тушунади. Аспирантурани тамомлаб, докторлик диссертациясини ёқлаган, тарих ва сиёсатдонлик бўйича бир неча илмий ишлар муаллифи. Оилали, беш фарзанди бор, кенжаси 17, тўнғичи 27 ёшда, ҳаммалари хорижда — Россия, Венгрия, Чехо-Словакия ва Туркияда ўқишади. Ўз фарзандлари билан қачон ва қаерда учрашиши хусусидаги саволга «Ёзда, Тошкентда», дея жавоб берди.

ИСТИҚЛОЛ РАМЗИ

(Боши 1-бетда).

асрлар наридаги воқеа. Иккинчи жаҳон уруши бошланган йили ташкил этилган биринчи ўқчи ўзбек дивизияси ҳам айнан шу ердан фронтга жўнаб кетган. Ўша Ватан ҳимоячиларининг муқаддас хотирасига бунёд этилган улкан обида рамзий дарвоза комплексига узукка кўз қўйгандек мос тушди. Дарвоза очилиши муносабати билан Ватан ҳимоячилари комплексининг пештоқига битилган сўзлар «Халқим, кўзғал Ватан ҳимоясига» деб ўзбекча жаранглай бошлади. Дарвозага туташ ерда хиёбон ташкил этилди. Эндиги навбат эса ҳунармандлар шаҳарчасини бунёд этишга.

Тантаналарда дарвоза бунёдкорларининг номи қайта-қайта тилга олинди. Энг аввало бир кечаю бир кундузда дарвозанинг ажойиб лойиҳасини чизиб, тақдим этган вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Авазхон Мухторов ва вилоят бош меъмори Ахатхон Аҳмедовларнинг қуввайи ҳофизаларига, иқтидору талантларига олқишлар кутамиз. «Буюк обидалар оний лаҳзаларда, юлдузли онларда бунёдга келади», деган ақиданинг нақадар топиб айтилганига яна бир бора ишонч ҳосил қилдик. Яна бир тарихий доҳиллик. Бундан бир аср илгари Фарғона шаҳри бунёд этилганда унинг кўчаларига, асрий чинорлар ўтқазилган эди. Энди ана шу чинорлардан тўрттаси дарвозанинг рамзий устунлари бўлиб қад ростлади. Бу саккиз метрлик қулоч етмас чинорларга машҳур халқ устаси, жаннатмакон Қодиржон Ҳайдаровнинг невараси Ҳасанбой Умаров қайтадан тан бағишлади десак муболаға бўлмайди. Шарқ меъморчилиги, ўймакорлигининг энг яхши анъаналари асносида берилган жилолар дарвоза ҳуснига кўрк бўлиб турибди. Риштоннинг шакл берилган ғиштларини маржондай қилиб терган усталар Солижон Мўйдинов, Муқимжон Абдураззоқов, лойини тилга киритган Жалолхон Эркабоев, қурувчилар Аваз Олтинбоев, Виктор Буловский, Василий Кудрявцев, Михаил Холбеков ва яна ўнлаб, юзлаб бунёдкорларнинг номлари дарвоза тарихи билан бирга мозий саҳифаларида қолиши шубҳасиз.

Дарвоза қурилиши ғояси ни биринчи бўлиб, фарғоналикларнинг ардоқли фарзанди,истиқлолимиз асосчиси ҳурматли Президентимиз Ислом Каримов миннатдорчилик билан қўллаб-қувватладилар. Шунинг учун ҳам тантаналарда рамзий дарвозанинг 1-тартиб калити Республика Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари Исмоил Ҳакимович Жўрабековга тантанали равишда топширилди. У киши ка-литни ҳурматли юртбошимизга зўр қувонч билан топширажакларини билдирдилар.

Дарвоза марказида кўкка бўй чўзиб турган нилий гумбаз, устида хилпираб турган озод юртимиз байроғидан қуйироқда халқимизнинг ардоқли бошчиси Ислом Каримовнинг олисларга боқиб турган барельефи — қиёфа тасвири жой олган.

Бу халқимизнинг азалий орзуси, истиқлол, ҳурлик, айниқса бугунги тинчлик, осойишталик, маъмурчилик учун фарғоналикларнинг қадрли Президентимизга миннатдорчилик туйғулари, меҳр-муҳаббатларининг рамзий ифодасидир. Қиёфани ҳали ҳеч кимга таниш бўлмаган ёш ҳайкалтарош Мухторжон Мўйдинов алоҳида ихлос, муҳаббат билан бунёд этган.

Яна бир эътиборли шарҳ. 21 миллион сўмлик йирик иншоот тўласига ташкилот ва корхоналар, фуқаролар, сармоядорларнинг саховатлари эвазига қад ростлади, бунёд бўлди. Саховатнинг энг каттаси эса океан ортидан — Америкадан келди. «Эл» халқаро уюшмасининг раиси, «Ўзбекистон — АҚШ» халқаро савдо уюшмаси раҳбари Абдурауф Мақсудий жаноблари шахсий жамғармаларидан 8 миллион сўм, туркиялик ватандошимиз Усмонхўжа жаноблари эса 2 миллион сўм маблағ ажратишди. Уларнинг номи энди асрлар бўйи дарвоза пештоқига ёзилган битикларда қолади, авлодлардан авлодларга етади. Дарвозага ҳисса қўшмаган, ҳеч бўлмаса хайрихоҳ бўлмаган бирор бир ташкилот, корхона, фарғоналик қолмади десак муболаға бўлмайди. А. Абдуллаев, Т. Мухторов, У. Каримов, М. Шербўтаев, Қ. Иброҳимов, А. Мирзаев сингари олийҳиммат, саховатпешалар бор экан, ўзбек юрти хор бўлмайди, танти элнинг довруғи ошаверади.

Дарвоза очилишида иштирок этган меҳмонларнинг дил сўзлари билан танишинг.

Мустафо ОЙДИН — Фарғонадаги турк лицейи директори:

— Туркиянинг ҳар бир, йирик шаҳри, вилоятларига кираберишда рамзий дарвозалар бор. Лекин, бу қадар чўнг гўзал, маҳобатли шарқона дарвозани дунёнинг ҳеч қаерида кўрмаганман. Бу дарвоза боболаримиз юрти ворислари, ўзбек халқи нималарга қодир эканликларини яна бир бор дунёга намойиш этди. Дарвозанинг довруғи бутун дунёга, бутун шарққа ёйилиши шубҳасиз.

Абдужаббор ТАГИЕВ — Қирғизистон Республикаси Жалолобод вилояти ҳокими:

— Бу дарвоза фақат фарғоналикларнинг эмас, бутун водийнинг рамзий дарвозаси деб аташни истар эдим. Бизнинг ҳудудимиз ҳам Фарғона водийсининг ажралмас бир бўлаги. Бу обида ўзбек ва қирғиз халқлари дўстлигининг рамзи бўлиб қолишига шак-шубҳа йўқ.

Абдужалил ҲАМИДОВ — Ленинобод вилояти ҳокими:

— Тожикистон халқи учун ғоят қийин кунларда биринчи бўлиб ўзбек халқи биз учун ҳам суюкли оға бўлиб қолган Ислом Каримов бош-қошлигида ёрдамга келди: Биродаркушлик уруши, хунрезликлардан сўнг атак-чечак отаётган осойишталик учун биринчи навбатда ўзбек халқидан, юртбошиларингиздан миннатдормиз. Шундай қийин шароитда эртаклардагидай ажойиб дарвоза бунёд этган халқнинг нияти пок, тилаги улуғ бўлади.

Бедарвоза уйнинг баракаси бўлмайди, — дейди халқимиз. Бу янги дарвозадан фақат яхши ниятли, пок тилакли кишилар кириб келсин. У Фарғонанинг истиқлол маёғи, барака тимсоли бўлиб қолсин. Жаҳонга довруғи кетган Ҳиндистондаги Қутб минор, Эрондаги Бехистон, Берлиндаги Бранденбург, Париждаги Зафар арки сингари, миллатнинг, юртнинг рамзи бўлиб қолсин.

Анвар ЖУРАБОЕВ,
Набижон СОБИРОВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбирлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ТОШКЕНТДАГИ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, республикада енгил саноатни ривожлантиришдаги хизматлари ва жамоат турмушида фаол иштирок этганликлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвони берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

ҒУЛОМОВ Рустам Маҳкамович — бирлашма бош директори

ҲАИТОВА Зуҳра **Миржалиловна**—устки трикотаж фабрикасининг тикувчиси

ҚУЙИДАГИЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АБДУЛЛАЕВ Зикрилла Лутпуллаевич — бирлашма цех бошлиғи.

ЕРЕМАЕВА Екатерина Павловна — тажриба цехининг тикувчиси.

ИСРОИЛОВА Зуҳра — 2-фабриканинг тикувчиси

ОБИДОВ Маҳамадамин Исроилович — цех бошлиғи

УБАЙДУЛЛАЕВ Карим — бош механика цехининг автокран ҳайдовчиси

ШЕРМАТОВА Хатира — 1-фабриканинг тикувчиси

ЭРМАТОВА Написа Турсунбоевна — 2-бичув-тикув цехининг тикувчиси

ҲАИТОВА Машкура Суннатовна — тўқув цехининг тўқувчиси

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
Ислом КАРИМОВ.

1992 йил 25 декабрь.
Тошкент шаҳри,

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ АНГОР ТУМАНИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИ ВА МУТАХАССИСЛАРИДАН БИР ГУРУҲИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ангор тумани халқ хўжалигини ижтимоий ва иқтисодий ривожлантиришга қўшган ҳиссалари, кўп йиллик ҳалол меҳнатлари ва туманнинг ташкил топганига 40 йил тўлиши муносабати билан қуйидагилар

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АБДУРАСУЛОВ Бозор — Ангор тумани фельдшерлик-акушерлик пункти мудири

МАМАНАЗАРОВ Бекна — хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна қурувчилар бригадаси бошлиғи

МУСАЕВ Бозор — «Занг» жамоа хўжалиги механизатори

МУСТАНОВ Жума — М. Азизов номли жамоа хўжалиги бригада бошлиғи

ТУРАЕВ Холмўмин Эшбўриевич — «Мустақиллик» жамоа хўжалиги бригада бошлиғи

ХОЖИЕВ Қурбонмурот — «Новшаҳар» жамоа хўжалиги аъзоси

ЧОРИЕВ Гулшан Ғойипқулович — «Қорасув» жамоа хўжалиги бош зоотехниги

ЧОРИЕВ Нодир — Ангор тумани матлубот жамияти бош ҳисобчиси муовини

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 28 декабрь.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Наманган вилоят Кенгашининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев XII чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XI сессияси якунлари ва вилоят ҳокимлигининг 1993 йилги ҳамда келгусидаги вазифалари тўғрисида маъруза қилди.

Сессия қатнашчилари вилоят меҳнаткашлари номидан Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовни Янги йил билан табриклаб, телеграмма юбордилар.

Сессияда ташкилий масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Р. ИРИСОВ.

«ШАРҚОНА ГЎЗАЛЛИК» КЕЧАСИ

Яқинда урф-одатларимиз, гўзал маданиятимиз ҳақида «Шарқона гўзаллик» деб номланган баҳс-мунозара кечаси бўлиб ўтди. Ушбу давра суҳбати Халқ ижоди ва маданий-маърифий ишлар Жумҳурият маркази ва республика хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорлигида Чилонзор тумани Мевазор маҳалласида жойлашган Шотурсун Ғуломов номидаги 114-мактаб биносида бўлди. Кечага Ўзбекистон халқ артисти Сора Эшонтўраева, Манзура ая Ҳамидова, Икрома Болтаева, Саида Раметова ва ёш томошабинлар театрининг «Одобнома» спектакли ижрочилари ташриф буюрдилар. Уларнинг кеча мавзусига мос ижодий чиқишлари давра суҳбатини янада жонлантириб юборди.

Низомий номли педагогика институти аҳлоқшунослик кафедраси мудири, фалсафа фанлари номзоди, оилашунос Сафар Ўтанов, элшунос олим Билол Аминов, математика ва физика фанлари номзоди Фатхулла Зикриллаевларнинг шарқона одоб-аҳлоқ ҳақидаги нутқлари барчада қизиқиш уйғотди. Республика хотин-қизлар қўмитаси раиси муовини Дилбар Ғуломованинг ҳозирги кундаги шарқ [illegible] ҳақидаги фикр-мулоҳазалари, айниқса, манзур бўлди.

Кечада мактабнинг ўқувчи-қизлари ҳам бадиий чиқишларини намойиш этдилар. Миллий либосдаги бу қизлар меҳмон кутиш, алла айтиш, бола тарбияси каби ҳаётий ҳолатларни ифодаловчи қисқа кўринишли спектакл қўйдилар.

Кеча сўнггида Жумҳурият меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси раиси муовини Мухтор Усмонхўжаев, Тошкент шаҳар Тинчлик жамғармаси раиси Муаттар Пўлатова ва шаҳар хотин-қизлар қўмитаси ходими Холида Қодироваларг Улуғ Ватан уруши ногиронлари, кўп болали онахонларга хайрия совғаларини топширдилар.

Суҳбат давомида қизиқчи Болтавой Тошматов, таниқли хонанда Комилжон Баратов, Обид Одилов, ҳофиз Ҳасан Ражабийлар тўпланганларни куй-қўшиқлари билан хушнуд этдилар.

Мавлуда ҒОФУРОВА.

• *Болалар соғлиги—келажагимиз бойлиги*

ОНАЛАР, «ЦИВИЛИЗАЦИЯ КАСАЛЛИГИ»ДАН САҚЛАНИНГ!

Ўзбекистон серфарзанд оилаларнинг кўплиги, болажонлиги билан бошқа ўлкалардан ажралиб туради. Туғилиш даражаси бўйича бизнинг давлатимиз Болтиқ бўйи мамлакатларидан 4-5, Россия Федерациясининг айрим регионларидан эса 3—4 марта олдинда бормоқда. Ўзбекистон аҳолисининг 40,8 фойизини 14 ёшгача бўлганлар ташкил қилади. Айниқса, қишлоқ жойларда бу кўрсаткич анча юқори, болалар ва ўсмирларнинг 65 фоиздан ортиқроғи қишлоқларда яшайди.

Лекин ана шу қишлоқ болаларига тиббий хизмат кўрсатиш даражаси ва унинг сифати кўнгилдагидек эмас.

Республикамиз бўйича 1700 дан ортиқ амбулатория-поликлиника муассасалари болалар соғлигини ҳимоя қилишга мўлжалланган. Аммо уларнинг 41 таси йирик шаҳарларда жойлашган бўлиб, 18 тасигина туманларда мавжуд. Республика бўйича ишлаб турган 100 та болалар касалхонасининг ҳам атиги 18 таси қишлоқда. Ихтисослаштирилган болалар касалхоналари эса жуда оз. Болалар касалхоналаридаги махсус ўринлар сони талаб даражасидан 2-5 баравар камдир. Хусусан, асаб, қулоқ, томоқ, бурун касалликлари, тери, ички секрет безлари, аллергик, юрак, бод, юқумли касалликлар учун ажратилган ўринлар мутлақо талабни қондирмайди .Кўпгина вилоятлардаги касалхоналарда болаларнинг ўсма ва гинекологик хасталиклари учун мўлжалланган ўринлар йўқ деса ҳам бўлади. Натижада қишлоқ жойларидаги бемор болалар умумий ихтисосга эга бўлган касалхоналарда даволанишга мажбур бўлмоқдалар. Бунинг оқибати ҳамиша ҳам кўнгилдагидек эмас.

Шу пайтгача тиббий муассасалар тақдирига кам эътибор берилганлиги туфайли, кўпчилиги давр талабига жавоб бермайди. Болалар касалхоналарининг 30 фойизи, амбулатория — поликлиникаларининг 36 фойизга яқини замонавий лойиҳа асосидаги биноларга эга, холос. Қолганлари эса бошқа мақсадлар учун қурилган эски, мослаштирилган биноларда жойлашган, уларда беморларга сифатли тиббий ёрдам кўрсатиш ва тиббиёт ходимларининг рисоладагидак ишлашлари учун шарт-шароитлар етишмайди.

Қишлоқ жойларида ишлаб турган даволаш профилактика муассасаларининг қарийб ярмидан кўпида водопровод суви йўқ, 80 фойизи иссиқ сув билан таъминланмаган. Шифокорлик амбулаториялари замонавий даволаш-диагностика асбоб-ускуналари билан жиҳозланмаган, касалхоналарда дори-дармонлар етишмайди.

Собиқ иттифоқ даврида ҳар бир республиканинг миллий анъаналари, иқлим шароити, ўлканинг ўзига хос касалликлар тузилмаси ва бошқалар эътиборга олинмасдан, ягона тиббий хизмат кўрсатиш меъёрлари ва қонун-қоидалари ишлаб чиқилган эди. Ўша пайтдан қолган баъзи йўл-йўриқлардан ҳамон амалда фойдаланилаяпти. Ана шу мезонга биноан ягона маошга эга бўла туриб, Ўзбекистон шифокор—педиатрлари ҳар бир хизмат чегарасида 2000 тагача бола соғлигига жавобгар. Буларнинг 110-140 таси бир ёшга тўлмаган гўдаклардир.

Ваҳоланки, собиқ СССРнинг Ўрта Осиё ва Кавказ республикаларидан бошқа ҳудудларида ҳар бир шифокор-педиатрнинг хизмат чегарасидаги болалар сони уч баравар кам, бир ёшгача бўлган чақалоқлар сони эса 30-40 тадан ошмаган. Ўз-ўзидан маълумки, бундай вазифа шифокорларимиз учун катта муаммоларни келтириб чиқаради ва уларнинг иши камчиликлардан ҳоли бўлмайди.

Ўзбек халқининг серфарзандлик анъаналари, оналар ва кичик ёшдаги болаларнинг кўпроқ касалга чалинишларини эътиборга олган ҳолда бизнинг институтимиз педиатрия хизматининг маҳаллий меъёрларини ишлаб чиқмоқда. Энг аввало ҳар бир педиатрнинг хизмат чегарасида яшаётган бир ёшгача бўлган чақалоқлар сони ҳисобга олиниб, шифокорнинг вазифаси белгиланади. Бу тадбирлар ижобий натижалар бериши шубҳасиздир.

Болаларнинг соғлом ва бақувват бўлиб ўсиши кўп жиҳатдан уларнинг тўғри ва маромида овқатланишига боғлиқ. Ҳозирги вақтда аёлларимизнинг кўпчилиги ижтимоий меҳнат билан банд бўлганлиги туфайли, чақалоқларнинг кўкрак сути билан боқилиш вақти анъанавий муддатидан 2-3 баравар камайиб кетди. Ҳаттоки, 2 ойлик бўлгунча она сутини эмган чақалоқлар 85 фоизга ҳам бормайди. Узоқ муддат кўкрак эмизиш ва энг ишончли «карантин» вазифасини ўтайдиган туққандан кейинги чилла тутиш одатларимиз болалар соғлигига ижобий таъсир этувчи табиий омиллардир.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ўз боласини қисқа муддатда сабабсиз кўкракдан ажратаётганлар ичида ўқимишли аёлларимиз кўпчиликни ташкил қилади. Бу одатни баъзилар «цивилизация касаллиги» деб атамоқдалар. Эмизикли оналарнинг кўпчилиги камқонлик касаллигига чалинганлиги туфайли уларнинг қарийб 40 фойизида сути етишмайди. Демак, гўдакларни она сути таркибига яқин бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш муҳим вазифа ҳисобланади.

Ҳозирги кунда республикамизда ишлаб турган 250 дан зиёд сут ва сут маҳсулотлари тайёрловчи корхоналар эҳтиёжни атиги 30 фойизга қондирмоқда. Иқтисодий тақчиллик сабабли оналарга берилаётган бепул талон-ҳужжатларни ҳам керакли нарсаларга алмаштириш имкони йўқ. Республикамизда болаларнинг овқатланиши учун зарур бўлган гўшт, сут ва сут маҳсулотлари белгиланган миқдорнинг 35-50, балиқ маҳсулотлари 10-15, тухум 45-50, мева шарбатлари 30-40 фойизни ташкил қилмоқда. Ҳамма нарса мўл-кўл, тупроғидан зар унадиган ўлкамиздаги бу аҳволга ачинасан, киши. Вилоят, туман, йирик корхоналар махсус совутгич омборхоналар қуриб, болалар фонди сифатида мева ва сабзавотлар ғамлаб қўйишлари мумкин эмасми? Ҳомиладор аёллар ва эмизикли оналар учун жойларда махсус дўконлар очиб, уларни экологик тоза маҳсулотлар билан таъминлаш зарур. Бу эса соғлом фарзандларнинг дунёга келишини таъминлайди.

Яқиндагина туркиялик бир гуруҳ тиббиёт мутахассислари билан институтимизда болаларда учрайдиган сурункали жигар касалликлари олдини олиш, уларнинг диагностикаси ва даволаш муаммоларига бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтган эди. Ташриф буюрган туркиялик олимлар Саритош ва Улку хонимлар ўзбек мутахассислари ютуқларидан ғоят мамнун бўлганликларини айтдилар. Тез орада институтимизга Франция олимларининг келиши кутилмоқда. Ҳамкасбларимиз билан бирга ўша мамлакатнинг ҳукумат маҳкамалари, ташқи ишлар вазирлигининг гуманитар фаолияти вакиллари, ишбилармонлари ташриф буюриш истагини билдиришган. Улар билан бўладиган анжуман ишида Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари, Москва, Киев, Санкт-Петербург ва бошқа шаҳарлардан ҳам йирик олимлар иштирок этишлари кўзда тутилмоқда. Улар болалар касалликларини аниқлаш ва даволаш соҳасида ўз тажрибалари билан ўртоқлашибгина қолмасдан, Ўзбекистон болалар соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва муассасаларига катта инсонпарварлик ёрдами бериш ниятидалар.

Болалар соғлиғини сақлаш ишларининг илмий-услубий маркази бўлган институтимиз жамоаси эса ёш авлоднинг ақлий ва жисмоний бақувват бўлиб ўсишида ўз куч-ғайратларини аямайди.

Орхон МАҲМУДОВ,
Педиатрия илмий-тадқиқот институтининг директори.

Учқун КАРИМОВ,
катта илмий ходим.

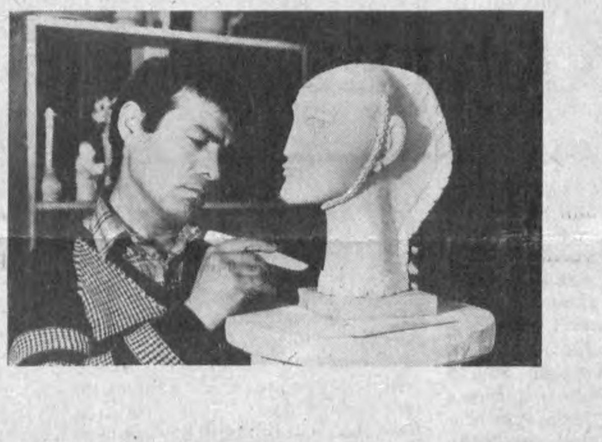

Тошкент театр ва рассомлик санъати институти битирувчилари Ғуломжон Йўлдошев, Набижон Орзимов ва Тожибой Мирзаевлар сўнгги йилларда кўплаб қизиқарли асарлар яратмоқдалар. Гарчи бу ижодкорларнинг иш қуроллари, услублари турли-туман бўлса-да, аммо асарларидаги миллий руҳ уларни бир нуқтада бирлаштиради.

Суратларда: 1. Набижон Орзимов—«Сўғдиёна мадоннаси»; 2. Ғуломжон Йўлдошев иш устида; 3. Тожибой Мирзаев—«Ипак йўли».

Р. ШАГАЕВ,
суратга олган.

• *Баҳсга чорлаймиз*

МАКТАБ ШАХМАТ МАЙДОНИ ЭМАС

Афсуски, маориф ҳали ҳам буйруқбозлик ва қоғозбозликдан қутилиб кетолмаяпти.

Мен Тошкентдаги Маннон Уйғур номли 22-мактабда, жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчилар Ҳокимжон Ҳошимов, Фазлиддин Расуловлардан сабоқ олганман. Улар нечоғлик қаттиққўл бўлсалар, ўз фанларига талабчан, ўқувчи тақдирига шунчалик ҳушёр ҳам эдилар. Ҳокимжон аканинг дарслари ҳамон эсимда. Мавзуни тўлиқ ўзлаштириб олмагунимизча, ҳар бир боладан қайта-қайта сўрайверардилар.

Фазлиддин ака дарслардан ташқари кийинишимизга ҳам эътибор берардилар. Физика дарсида фақат ўтганларни тайёрлаш кифоя эмасди. Хуллас, у кишидан олинган «5» баҳо ўқувчи учун энг олий мукофот эди. Ана шуларнинг шарофати бўлса керак, ўз болаларимга ҳам саккизинчи синфга қадар тил ва адабиёт, физика, риёзиёт фанларидан ёрдамим тегди.

Биз уруш йилларининг болалари эдик. Портфель ўрнида матодан тикилган жилд тутар, бир хилда оддий кийим киярдик. Балки бу ҳам бизни тартибга солиш учун бир тадбир эди. Бошланғич синфда хусниҳат дарсида ўқитувчимиз бир хил сиёҳда, бир хил хомада қандай ёзишимизга қараб баҳо берарди.

Энди-чи, ўқувчилар истаган хомада ёзадилар, истаган кийимини киядилар, керагида дарс тайёрламайдилар...

Назаримда, 70-йилларда кашф этилган эксперимент синфлар мактаб ҳаётига салбий таъсир қилди. (Тўғри, кимлардир бу мавзуда илмий иш ёзиб олим бўлди)... Дейлик, ўқитувчида ҳам, ўқувчида ҳам масъулият йўқолди. Бир томондан мураккаб дарсликлар ўқувчини зўриқтириб, қизиқишини сўндирган бўлса, иккинчидан, синфда ўртамиёналик иллати пайдо бўлди. «Кабинет системаси»чи! Ўзини оқладими? Мактабларга борганда болаларга бир назар солинг, улар беҳаловат, кўзи олазарак, асабий. Ҳали танаффус бўлмасдан бошқа синфга бориб олишни хаёлига тугиб турган боланинг қулоғига дарс кирадими. У ҳатто олдида ўқитувчи ўтирибдими, иши йўқ. Танаффус бўлгач, эшикларни тарақ-туруқ қилганча йўлакни бошига кўтариб, югургани-югурган.

Ҳозирда болани боғчадаёқ мактабга тайёрлайдилар. Лекин қандай тайёргарлик бу? «Учга иккини қўшса неча бўлади? Дарахтдаги еттита қушдан бештаси учиб кетса нечта қолади? Ромб нимаю, квадрат нима?» Мурғак болага буларни тушунтираверб, қулоғини қоқиб, қўлига беришади. Натижада у боғчадаёқ ўқишдан безади. Агар бола руҳшунос врачнинг ана шу тарздаги саволларига жавоб бераолмаса, уни зеҳни пастлар мактабига жўнатишади. Ахир кичкинтойда аввало мактабга меҳр уйғотмоқ керак эмасми?! Мактаб нима? Ўқитувчи ким? Бола унинг олдида ўзини қандай тутиши керак? Ўқув қуролларини қандай сақлаш керак? Ахир мактабга бориш учун ҚУНТ бўлиши керак. Дарсга қулоқ солиши учун ДИҚҚАТ тўпланиши керак. Фанларни ўзлаштириш учун ИДРОК, КЎНИКМА, ҚОБИЛИЯТ ҳосил қилиш керак. Ҳозирги ўқувчиларнинг аксариятида худди ана шу хислатлар етишмайди, назаримда.

89-йилларга келиб, халқ таълимининг инқирози яна ҳам сезилиб қолди. 1984 йили КПСС Марказий Комитетининг «Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари» эълон қилинди. Шундан сўнг халқ таълими тизимида жумҳуриятларнинг ўз «йўналишлари» пайдо бўлди, ёки бошқача қилиб айтганда, ола-тасир бошланди. Кечагина оддий мактаб учун ҳам моддий база етишмаётганидан амал-тақал қилиб турган жамият ўн бир йиллик мактабларни ташкил эта бошлади. Орадан йиллар ўтди, аммо маорифда ўзгариш сезилмади. Нима учун? Чунки бу йўналиш Масковдан кўчирма, унда миллий ўзига хослик ва моддий асос йўқ.

Миллий мактабнинг бир шарти — эски ўзбек тилини ўрганиш. Янги ўқув йилининг 3-синфидан барча мактабларга шу фан киради, дейилган бўлса-да, афсуски, бу орзу ҳамма жойда бирдек амалга ошди, деб бўлмайди. Яна инглиз тилини рус тилида олиб борилиши дард устига чипқон бўлиб, ўқувчиларни бездириб қўяди. Дарсликлар она тилида бўлгани ҳолда, баъзи мактабларда инглиз тили, чизмачилик, мусиқа дарслари ҳали ҳам рус тилида ўқитилишига қандай чидаш мумкин?

Миллий мактабнинг иккинчи шарти миллий ҳунарларни ўргатишдир. Президентимиз Ислом Каримов касб-ҳунар ўрганишда маҳаллий анъаналарни тиклашни бежиз таъкидлаётгани йўқ. Бир пайтлар эски шаҳарда махсидўзлар, телпакчилар, дурадгорлар, бешиксоз, сандиқсоз, қутидорлар, темирчи, сомсапаз, дўппидўз, сўзаначилар, наққошлар маҳалласи бўлар эди. Ота-она касби болага мерос бўлиб қоларди. Энди шу азалий ҳунарларни мактабда ўрганиш пайти етди!

Тошкентдаги кўп болаларининг чекига аралаш мактабларда ўқиш тушган. Ахир бу хил мактабларда ўқиган болаларнинг она тилидан сўз бойлиги жуда камбағал, хулқ-атвор ҳам на у ёқли, на бу ёқли бўлади-ку! Халқ таълими вазирлиги келажакда миллий хусусиятлар, маҳаллий шарт-шароитларни ҳисобга олиб, ўқувчиларни эстетик руҳда тарбиялашнинг мукаммал силсиласини яратар экан, аралаш мактабларга чек қўяди, деб умид қилишга ҳақлимиз.

Бизда нотиқ (оратор)лар бармоқ билан санарли. Олий Кенгаш мажлисларида депутатларимизнинг сўзга чиқмаганидан ҳафа бўлмайлик. Уларни катта давраларда фикрларини санъаткорона баён этишга ўргатолмаганмиз.

Энди халқ таълими бўлимлари буйруқбозликдан воз кечиб, ўқитувчилар, тарбиячиларнинг маслаҳатчиси бўлиб қолиши керак. Акс ҳолда у ўз обрўсини, ўрнини баттар йўқотиб қўяди.

Бир пайтлар Тошкент шаҳар Халқ маорифи бўлимига ДАДАШЕВ деган киши раҳбарлик қиларди. Уни мактабдаги етти яшар болалар ҳам танирди. Дадашев келармиш, дейишса, мактабда байрам бўлиб кетарди. У дарсга кириб ўтирар, истаган болага савол бериб, билимини синар эди. Ҳозир ўқувчилар шаҳар маориф нозири тугул, туман мудирини танишмайди.

Англияда боланинг атак-чечак пайтидаёқ тўп тепишга ўргатишади. Туркистон мактабларида шахмат дарси ўтилади. Қани энди бизнинг мактабларда ҳам шахмат-шашка, миллий кураш, човгон ўйини, чавандозлик, дорбозлик дарслари ўтилса...

Бугунги кунда жумҳуриятимизда сиёсатдонлар, ҳуқуқ илми пирлари, иқтисод илмининг зукколари ниҳоятда кам етишиб чиқаётгани киши руҳини чўктиради. Мактабларда иқтисод, ҳуқуқ, сиёсат илми ўқитилса, жамият шундан ютади. Ҳозир қобилиятли ўқувчилардан иборат ихтисослашган синфлар пайдо бўлмоқда. Бунинг яхши жиҳати шуки, агар ҳақиқатдан билимга ташна, иқтидорли болалар танланса, хўп-хўп. Аммо, пойдевор таниш-билишчилик, порахўрлик асосига қурилса-чи! Ҳисоб илмига, чет тилига мослашган мактаблар бор. Бу кимларгадир имтиёздек. Оддий мактабда, иқтидорсиз ўқитувчида мажбуран ўқиб юрган ўқувчининг ёзуғи не? Шу жиҳатдан тўртинчи синфдан сўнг қаерда ўқиш, нимага қизиқиш ва ўқитувчи танлашни ўқувчининг ихтиёрига қўйиш керак. Назаримда, ҳунар-техника мактабларини умумий таълим мактабларига қўшиб юбориш керак. Бунда, биринчидан, етишмаётган мактаблар биноси масаласи бир қадар ҳал бўлади. Иккинчидан, УПК (ўқув тажриба комбинати)га ҳожат қолмайди. Шундай ҳам улар берган шаҳодотнома корхоналарда тан олинмайди. Учинчидан, ҳунар-техника мактаблари болаларни мажбуран ўқитишдан озод бўлади. Маълумотларга қараганда аксарият ишсизлар, жиноятчилар шу ердан етишиб чиқмоқда. Тўртинчидан, маълум касбни мактабда эгаллаган бола бу маскандан кетгач, иш ҳақида қайғуриб юрмайди, чунки мактаб корхоналар билан иш жойларини шартлашиб қўяди .Ана шу тарзда моддий база ҳам, кадрлар масаласи ҳам мустаҳкамланиб боради.

Зотан, мактаб жамият олдида жавобгар, аммо, жамият ҳам ўз келажагига пойдевор яратувчи мактаблар олдида масъулдир.

Қутби НОСИР қизи.

ОНА САЙЁРАМИЗ ОМОН БЎЛСА БАС

ДОЛЗАРБ МУАММОЛАР МУҲОКАМА ЭТИЛАДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 47-сессиясининг асосий қисми якунланди.

Уч ой давомида ушбу халқаро анжуманда давримизнинг энг долзарб муаммолари муҳокама этилди. Уч ой мобайнида ўнлаб оламшумул масалалар атрофлича кўриб чиқилди.

БОЙВАЧЧАЛАР ЧЕКАДИЛАР

Келаси йили Француз кашандалари ё бир қути сигарет учун кўп пул тўлашади, ёхуд бу ёмон одатни ташлашга мажбур бўлишади.

Кашандаликка қарши кураш тадбирини изчил давом эттираётган ҳукумат барча тамаки маҳсулотлари баҳосини 30 фоизга оширишга қарор қилди.

ЭЪТИБОРСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Америка Қўшма Штатлари элчихонасининг машинаси Сомали ғарбидаги Бардер шаҳри яқинида танкка қарши кўмиб қўйилган минадан портлаб кетди.

АҚШ давлат департаменти хавфсизлик зобитларидан бири ҳалок бўлди, жароҳатланган уч зобит эса вертолёт ёрдамида Магодишо портида турган «Триполи» десантчи кемасига олиб келинди.

ДОЛЛАР ҚАРЗ ОЛМОҚЧИ

Хитой яқин тўрт йил давомида темир йўлларни ривожлантириш учун чет эллардан 4 миллиард доллар миқдорида қарз олмоқчи.

«Чжунго жибао» рўзномаси хабар беришича, чет эл сармояси мамлакат пўлат изларини мустаҳкамлаш ва темир йўл тармоғи учун зарур жиҳозларни ишлаб чиқаришда муҳим аҳамият касб этиб келган.

ИШ ТАШЛАШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бу йил польшаликлар ўзларининг энг севимли ва анъанавий байрами — Милодни ижтимоий беқарор вазиятда нишонлайдиганга ўхшаб турипшибди.

Силезиядаги 60 дан ошиқ шахтанинг 12 тасида кўмир қазиш ишлари бошланган бўлса-да, мамлакатнинг энг асосий саноат туманларида 300 мингга яқин тоғ саноати ва темир йўл ишчилари иш ташлашни давом эттиришмоқда.

ЧЎНТАККЕСАРЛАР КЎПАЙИБ КЕТДИ

Токиодаги муҳожир чўнтаккесарлар тўдасини қўлга тушириш учун шу йилнинг апрель ойидан бери жонини жабборга бераётган Япония полицияси том маънода ақлдан озди.

Бу устаси фаранг ўғрилар маҳаллий аҳолидан шилган пул — фақат қайд этилгани 33 миллион иен (тахминан 260 минг доллар)дан ошиб кетди, деб хабар беради РАТА—ТАСС мухбири.

ҚАРОРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШДИ

Аляска штати маъмурлари минтақадаги бўриларни 300—400 тага камайтириш режасидан воз кечгани тўғрисидаги қарорини эълон қилди.

Ҳайвонларни ҳимоя қилиш тарафдорлари бўлган ташкилотлар сайёҳларни Аляскага ташриф буюрмасликка даъват эта бошлагач, қўрқиб кетган маъмурлар шу қарорни қабул қилишга мажбур бўлишди.

ЎМАРИБ КЕТГАН «УЧАРЛАР»

Ўғрилар Норвегия бош вазири Харлем Брундтланднинг вилласини тунаб кетишди.

РАТА—ТАСС мухбирининг ДПА ахборот маҳкамаси хабарига асосланиб маълум қилишича, жиноятчилар ҳукумат бошлиғи йўқлигидан фойдаланиб, уйга дераза орқали киришган. Бош вазир ўғрилик содир бўлган вақтда журналистлар билан йиллик учрашув ўтказаётган эди. Қизиғи шундаки, қимматбаҳо буюмларни ўмариб кетган «учарлар» бу уй кимга қарашли эканини билишмаган.

ҚАТТИҚ ҚОРАЛАДИЛАР

Яқин Шарқ муаммосини бартараф этиш юзасидан Исроил билан музокараларда қатнашаётган Араб давлатларининг ташқи ишлар вазирлари 400 фаластинликнинг Исроил маъмурлари томонидан қувиб чиқарилишини қаттиқ қораладилар.

Миср, Сурия, Ливан, Иордания ташқи ишлар вазирлиги бошлиқлари ва фаластин озодлик ташкилоти вакилларининг Қоҳирадаги шошилинч йиғилишида қабул қилинган қўшма баёнотда Тел-Авивнинг бу хатти-ҳаракати халқаро ҳуқуқ меъёрларини қўпол равишда бузиш, деб баҳоланди.

БИР ЙИЛ ҚУРҒОҚЧИЛИКНИНГ ТАЪСИРИ

Хитойнинг марказий туманларида бу йил қаттиқ қурғоқчилик бўлди ва бунинг оқибатида дон етиштириш 30 фоиз камайди.

Синьхуа ахборот маҳкамасининг хабарига кўра, Хунан вилоятида 3,5 миллион кишига сув танқислиги хавф солмоқда. Ҳали Хитой тарихида бирор марта ҳам бундай бўлмаган.

ВАБО КЎПАЙМОҚДА

Вабо касали Лусакада яшовчи 73 кишининг ёстиғини қуритди.

РАТА—ТАСС мухбирининг Замбия ахборот маҳкамасига асосланиб хабар қилишича, пойтахт касалхоналарига ҳозиргача бу хавфли касалликка чалинган 715 киши олиб келинди.

САВОДЛИЛИК АНЧА ЮҚОРИ

БМТ Коста-Риканн аҳолисининг турмуш тарзи жиҳатидан ривожланган мамлакатлар орасида етакчи, деб эълон қилди.

Ҳозирги кунда Коста-Риканинг ўртача умри 74,9 йилни ташкил этмоқда. Мамлакатда балоғатга етган аҳоли ўртасида саводлилик даражаси ҳам анча юқори.

(ЎзА).

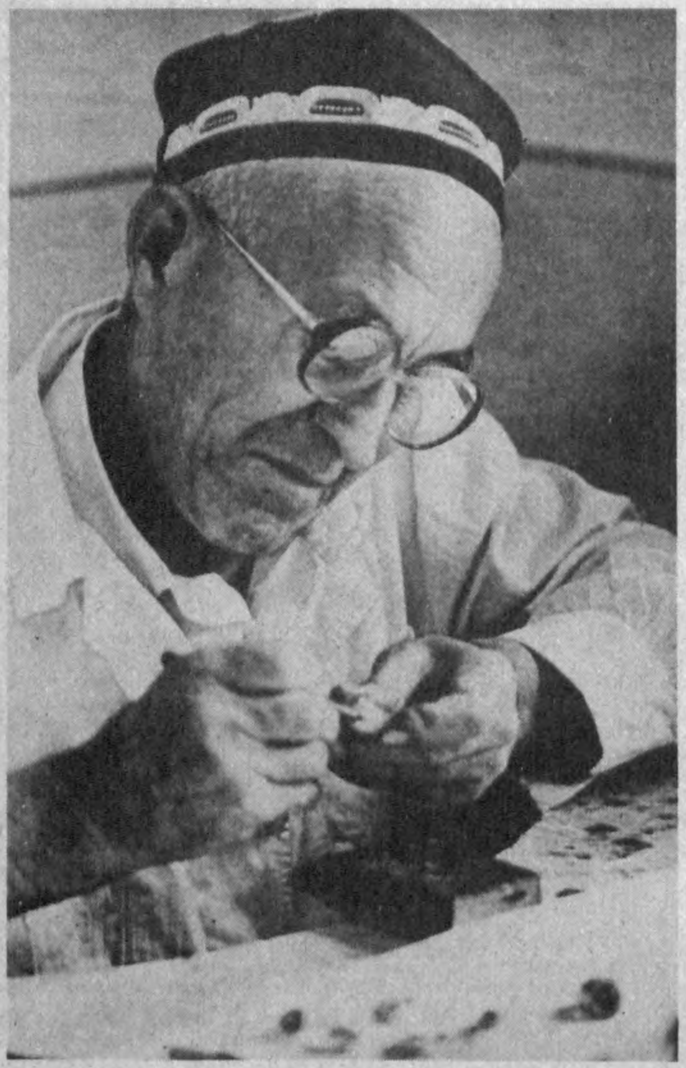

Ўрта асрларда бу қадим тупроқда ҳунармандчилик анча равнақ топган эди. XX аср бўҳронлари таъсирими ё эътиборсизлик сабабми, бу соҳанинг кўп турлари таназзулга юз тутди. Хайриятки, Андижон вилоятининг маиший «Техсоз» фирмаси хайрли ишга қўл урди. Фирма ҳозирда беш юздан ортиқ турли касбдаги ҳунармандларни бағрига олди. Фирма фаолиятидан аҳоли мамнун. Фирмада уй-рўзғор анжомлари устасидан тортиб заргар-у, эгарсозгача борлиги буюртмачиларга қўл келмоқда. Энди чавондоз отига эгар қидириб фалон қишлоққа бориб, овора бўлмайди.

СУРАТЛАРДА: заргар Содиқжон Зокиров 22 йилдирки баҳоли қудрат ота ҳунарини давом эттирмоқда. Шу аснода йигирмадан ортиқ шогирд ҳам тайёрлади; «Техсоз» фирмаси ходими Одина Абдуллахўжаева фирма маҳсулотини намойиш қилмоқда; «Техсоз» фирмаси маҳсулотидан намуналар.

Ш. ОЛИМОВ олган суратлар.

Луқма

КУЛДИРАМИЗ ДЕБ, КУЙДИРИБ КЕТИШДИ

Алишер Навоий номли Наманган вилояти театрининг бир гуруҳ санъаткорлари Чортоқ сиҳатгоҳи дам олувчилари эътиборига ўзларининг «Келинг, бир кулишайлик» деб номланган ижодий дастурларини ҳавола қилишди. Жакбарали Жўраев раҳбарлигидаги қизиқчиларнинг чиқишларидан кўпчиликнинг кўнгли тўлмади. Ҳатто баъзилар: «Бу лўттибозлар пул ишлаш учун келганлар. Мен 20 сўмимга эмас, кетган вақтимга ачинаман», — дейишди.

Кечанинг бошланиши бироз қизиқарли бўлди. Лекин Ж. Жўраев чиққач, залга совуқ сукунат чўкди. Бирбирига қовушмаган олди-қочди ҳазил-мутойибалар одамлар ғашига тега бошлади. Кўпчилик эса зални тарк этди. Томошабин кулмай, қизиқчининг ўзи кулаверса, ғалати бўлар экан. «Карвон келар...» қўшиғини Жакбаралининг тожик, грузин, туркман, лўли, инглиз, ҳинд ва бошқа бир неча тилларда айтиши шунчалар бачкана чиқдики!

Сиҳатгоҳга даволаниш учун ёшу қари келади. Кўпчилик бу ерга ташрифни меҳнат таътилига тўғрилайди. Шундай экан, гарчи ҳазил-мутойиба бўлса-да, залдаги дам олувчиларни ҳақоратламаслик керак. Чунончи, саҳнада туриб: «Бозор иқтисодиёти даврида қозон қайнатишга уйларида вақт йўқку, эркаклар бу ерда дам олиб ўтирибдилар-а», — дейишини қандай тушуниш мумкин. Қизиқчи ҳазил аралаш, соғлиғинг керакмас, уйда ўтир, демоқчими? Нега у айнан «мана шу залда ўтирган эркак»ларни кўрсатди?

Хуллас, «Наманган табассуми»нинг репертуари камбағаллиги билиниб турибди. Бунинг устига, саҳна томошага мос безатилмаган. «Келинг, бир кулишайлик» дея карнай чалиб, жар солиб келган табассумчилар дам олувчилар кўнглини хижил қилиб кетишди.

Исматулла РУСТАМОВ, ва «Чортоқ» сиҳатгоҳининг бир гуруҳ дам олувчилари (жами 6 имзо).

Фарғоналик кичкинтойларнинг орзулари ушалмайдиган кўринади. Қандай орзу дейсизми?

...Бундан икки йил муқаддам шаҳар марказида вилоят болалар қўғирчоқ театри ташкил этиладиган бўлди. Бунинг учун шу ердаги «Новая эра» кинотеатри биноси танланди. Бинони таъмирлаш учун маҳаллий бюджетдан 100 минг сўм ажратилди. Театрнинг бадиий раҳбари тайинланди. Шу тариқа ишлар юришиб кетгандек бўлди. Бу ҳақда «Ферганская правда» рўзномасида салмоқли мақола ҳам чоп этилди.

ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ ҚАЧОН ОЧИЛАДИ?

Лекин болалар хурсандчилиги узоққа бормади. Бўлажак қўғирчоқ театрининг собиқ раҳбари М. Ғуломов билан вилоят театр арбоблари уюшмаси раиси И. Турсунов ўртасидаги келишмовчилик уларнинг орзусини пучга чиқарди. Комиссия устига комиссия келаверди, қурилиш ишларида нуқсон ва камчиликлар топилаверди. Иш юришавермагач, қурувчилар ҳам қўлни ювиб, қўлтиққа уришди.

Тўғри, вилоят қўғирчоқ театри рус реатри қарамоғида бир амаллаб турибди. Лекин ҳар бир театрнинг ўз вазифаси ва ўрни бор. Қолаверса, рус театри шаҳар санъат билим юрти биносида ижарада.

Фарғона қўғирчоқ театри қачон очилади? Ҳозирги кичкинтойлар бола-чақали бўлганидами?

Р. КАМОЛОВ.

ШАРМСИЗДА ҲАЁ ЙЎҚ

ҲАЁТ ШУНАҚА ЭКАН

Идорамиз дарвозасидан ичкарига кирдим-у, рўпарадаги деворда қора чизиқ ичига осиб қўйилган суратга кўзим тушди. Унга қараб ҳайкалдек қотдим. Бирданига бошим айланиб, вужудимда титроқ турди.

— Ёлғон! — дедим ўзимга ўзим пичирлаб. — Ёлғон! — Кўзларимга ишонмасдим, яқинроқ бордим. Сурат олдида тўпланишиб турган одамларни ёриб олдга интилдим. Атрофдагиларнинг юзларида саросималик, ачиниш, узуқ-юлуқ сўзлар қулоғимга чалинарди: «Қандай яхши одам эди-я, эсизгина, ёш кетипти». Юрагим гупиллаб, бўғзимга тош қадалди, сурат тагидаги сўзларга тез-тез кўз югуртирдим, миям тобора қаттиқ ғувиллар, ҳеч нима тушунмас эдим. Наҳотки, наҳотки рост бўлса: «Бевақт ўлим... қадрдон дўстимиз Азизов Мардон Азизовични...»

Мардон... Куч-қувватга тўлган, айни камолот ёшида! Ё тавба! Э-воҳ! Дастингдан дод, ўлим! Бунчалар бешафқат, тошбағирсан!

Биз олий мактабни Мардон билан олдинма-кейин битирган эдик. У бир неча йил марказий газета мухбири, сўнг «қалин» журналда бош муҳаррир бўлиб ишлади. Туғма қобилиятли, мукаммал журналист эди. Араб тилида равон гапирар, таржима қиларди. Сўнгги йилларда чет элда элчихонада ишлаётганди. Хизмат вазифасини ўтаётган пайтда... ўз диёридан, оиласи, болаларидан йироқларда бегона тупроқ ўз домига тортибди. Бу не кўргулик!?

Суратга тикиламан. Тим қора, қуюқ сочлар, мулойим ва жозиба билан тикилган бироз қисиқ кўзлар, чимчилаб қўйилгандек ихчам қирра бурун, жилмайишга мойил юпқа лаблари, истараси иссиқ буғдойранг юзлари... Нақадар қадрдон эди-я! Кўзимдан оқаётган ёшларни тийиб ололмасдим, шу ҳолда қанча турдим, билмайман, қимирлашга мажолим йўқ... Бир маҳал қўлим устида бир нарса ғимирлаётганга ўхшади. Балки асабийлашаётганимдандир? Музлаб, уюшиб бораётган панжаларимни ростдан ҳам кимдир маҳкам қисиб, билинар-билинмас силкитиб турарди. Шунчалик ҳам шилқим, бетамиз бўладими одам? Аста қарасам, Матқовул ака... у қўлимни қўйиб юбормай, негадир тиржайганча қулоғимга юзини яқинлаштириб: «Ҳаёт шунақа экан», — деди. Бу гапни ачиниибми, ё мени юпатиш учун айтдими тушунолмадим.

Қўлимни тортиб олдиму, қайтиб афтига қарашга мажолим келмади. Ичимдан тошиб келаётган нафратим бунга йўл бермади, шундай бўлсада, тиржайган совуқ ва айёр башарисини яққол ҳис этиб турдим. У бироз эгилиб қолган гулни тўғрилаб қўйди-да, одамлар орасидан сирғалиб ўтиб нари кетди. Тўдадан чиқиб кетганига ҳеч ким эътибор бермади.

Мардон чет элга кетгач, бош муҳаррир вазифасини бажариб турган Матқовул акани дарвоза ёнида қаймоқранг машина кутиб турадиган бўлди. Ёшгина ҳайдовчи йигит Матқовул ака кўриниши билан чаққонгина машина эшигини очарди, у кибор билан атрофга бир назар ташлагач, ўриндиқа ёнбошлаб, ҳайдовчи эшикни ёпиб рулга ўтирарди...

Шу тобда Мардоннинг ватан олдидаги ўғиллик бурчини покизалик, садоқат билан адо этиб кетганию Матқовул аканинг қўлимни қисиб, пинҳона тиржайиб турган ҳолати, «Ҳаёт шунақа экан» луқмаси, «бизга давр келди» дегандек мамнун туриши қалбимга ўткир аррадек тиғ тортиб борарди. Ҳа, ҳаёт шунақа экан!

МЕН ҲАМ ЭДИМ СЕНИНГДЕК, СЕН ҲАМ БЎЛАРСАН МЕНИНГДЕК

Кеч кузнинг изғиринли кунлари. Тоққа қор тушди шекилли, совуқ шамол юзни чимчилайди. Бекатда узоқ троллейбус пойлаб совуқотиб кетдик. Одам кўп. Ниҳоят, олисдан порпираб троллейбуснинг хира чироқлари кўринди. Ҳайрият, келяпти. Ҳадемай уй-уйимизга етиб оламиз. Турганлар ғимирлаб қолди. Мана, тролейбус етиб, ҳамма баравар унга талпинди, аммо машина бекатга яқинлашганда тезликни ошириб ўтди-кетди. Доғда қолган одамлар ҳайрон. Ичида йўловчилар сийраккина-ю, нега тўхтамади? Троллейбус кетидан югураётганлар саросимада қолишди. У эса икки бекат оралиғида — анча йироққа бориб тўхтади. Одамлар апил-тапил ўша томонга чопа бошлашди. Ёши 23—25 ларда бўлган озғин, қорачадан келган ҳайдовчи ижирғиниб рўпарасидаги кўзгудан югураётганларни кузатиб турар, кўзлари совуқ, бефарқ боқарди.

Ҳассага таяниб оқсоқланиб, йўли унмай югураётган кекса чолни икки йигит деярли судрагудек қилиб олиб келишди. Ёши олтмишларга бориб қолган семиз кампир етиб келди-ю, аммо зинадан чиқишга мадори келмай осилиб қолди. «Вой оёғим, вой оёққинам»,— дерди у харсиллаб. Пешонаси тиришиб бораётган бу кампирни ҳам бир амаллаб ичкарига тортиб олишди. Кўкраги ғиж-ғиж сурнай чалаётган онахон қисқа-қисқа нафас олиб, — ўпкам шишиб кетди-я! — деди норози бўлиб, — ахир тўхтарkансан, бекатда тўхтай қолсанг бўлмасмиди, уйингга буғдой тўлгур...

— Бошни қотирманг! Югуриб туриш керак, кампир, полезний! Айниқса сизга!— деди ҳайдовчи энсаси қотиб чирт тупураркан. — Ничево, сал озасиз!

Кампир ҳамон юрагини қисмлаганча харс-харс қилиб аранг ўриндиқа етиб олди. Энди пешонасини тер босиб, юзлари бўғриқиб кетди. У тамом ҳолдан тойган эди.

— Ҳайда, ўғлим, — деди бояги чол, — ҳамманинг суробини тўғрилаб бўлдинг, баракалла! Кейин кампирга ўгирилди: — Э! Қизиқ экансизу, буларга гапириб нима обрў топардингиз. фойдаси йўқ, — деди у ҳафсаласи пир бўлиб. У қўлини жаҳл билан силкиди: — Фойдаси йўқ!

— Қўйиб берсанг қулоқмияни ейди булар! — деди ҳайдовчи ўкрайиб тормозни босаркан.

Троллейбус зарб билан орқага тисарилдию, тўлқинда чайқалган кемадек оғир қалқиб қўзғолди. Ҳамманинг дили қуйилиб келаётган қора ҳуфтондек хира тортди.

Муҳаббат ТУРОБ қизи.

• *Таклиф*

СЕРГУМБАЗ ҲАММОМЛАР КЎПАЙСА...

Абу Али Ибн Сино бундан минг йил аввал ўз рисолаларида ҳаммомнинг фойдаси ҳақида қайд этиб ўтган. Ривоят қилишларича, машҳур табиб бир шаҳарга борганида, шаҳар ҳокими ундан сўрабди: «аллома, айтинг-чи, нечун халқимиз орасида вабо касали кўпайиб бораяпти?». Табиб, олдин мен кўча-кўйни бир кўздан кечирай, сўнг жавобини айтурман, дея изн сўрабди. Ҳоким рози бўлибди. Олим шаҳар айланиб чиққач, шундай деган экан:

— Тақсир, сизнинг шаҳрингизда бирорта ҳаммом кўрмадим. Вабонинг асли сабаби ҳам шунда!

Ҳа, ҳаммом озодалик масканидир. Таъбир жоиз бўлса, уни кишиларни пок, озода тутувчи шифохона деса бўлади. Меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишда ҳаммомлар қурилишига ҳам алоҳида эътибор берилиши керак. Меҳнат аҳли, деҳқонларимиз даладан ҳориб-чарчаб, чангга беланиб қайтадилар. Шундай пайтларда улар ҳаммомга тушиб, у ердан қушдек енгил тортиб чиқишса, бунинг савобига нима етсин. Қолаверса, далада ишлаётган механизатор ва сувчини тажриба қилиб кўрганларида, улар ҳаммомга тушиб чиқишгач, эртасига меҳнат маҳсулдорлиги бир ярим баравар ортган.

Фарғона водийси қишлоқ, шаҳарларида ҳаммомлар қурилишига эътибор катта. Вилоятда таниқли ҳаммомсоз уста Тўлан ота Мелибоев билан шу мавзуда суҳбатлашиб қолдик.

— Ҳаммом қуришда икки нарсага эътибор бериш керак, — дейди у киши. — Агар қишлоқ аҳли гавжум бўлса, юз ўринли, мабодо аҳоли унча зич бўлмаса 50 ўринли ҳаммом қуриш кифоя. Қурилажак ғусулхона сергумбаз бўлса янада яхши. Негаки, гумбази қанча кўп бўлса у ер шунча баҳаво, мусаффо бўлади. Албатта, унинг чойхонаси, аёллар-эркаклар дам олиш хоналари, сартарошхона, енгил машиналар сақланадиган саройлари ҳам бўлиши мақсадга мувофиқ.

Қува туманининг «Қўш кечик» маҳалласида жуда машҳур, антиқа бир ҳаммом бор. Унинг 30 та ювиниш хонаси бор. Томида 61 та гумбаз. 140 куб .метр ҳажмдаги иккита қозонда сув бир йўла иситилса, беш-олти кунга бемолал етади. Ҳаммомнинг алоҳида чойхона ва ошхоналари ҳам мавжуд бўлиб, у ерда мижозлар бир пиёла чой устида гурунглашиб, хуш кайфият билан кетишади.

— Ҳаммом қурилишида, — дейди уста, — ўта шошма-шошарлик ҳам, жуда чўзиб юбориш ҳам ярамайди. У ерда ишлаш учун ходимлар танлашга ҳам алоҳида эътибор бериш зарур. Чунки хизматчи ўта хушмуомала, мазкур касб сир-асрорларини билган киши бўлиши керак.

Гап инсон саломатлиги ҳақида кетаётган экан, ҳаммомлар қуриш ишларини ҳам энг муҳим масалалардан, деб билишимиз даркор, Тўлан боболарнинг шогирдларини кўпайтириш ҳам — бугуннинг иши.

Ҳамид УСМОНОВ, Марғилон шаҳри.

КЕЛАЖАКНИ ЎЙЛАГАН ШИФОХОНА ҚУРАДИ.

Уйчи туманида янги шифохона қурилиб фойдаланишга топширилди.

У кунига 380 беморни қабул қилишга мўлжалланган, барча хоналар хорижий мамлакатларда ишлаб чиқарилган тиббиёт асбоб-ускуналари билан таъминланган. Бундан ташқари, ҳар қандай касалликни бир зумда аниқлаб берувчи ташхес асбоблари ҳам ўрнатилган. Шифохонанинг иккинчи қавати болалар ва оналар учун ажратилган. Медицина кўригидан ўтган она-болалар кундузи ётиб, даво оладилар. Шунингдек, шифохонада асаб, юрак, ошқозон, ичак, жигар, буйрак ҳамда бўғин касалликларини даволаш учун турли гиёҳлардан тайёрланган шарбатлар билан савдо қилувчи фитобар ҳам очилган.

И. РУСТАМОВ.
А. САИДВОҚҚОСОВ.

ЭЪЛОНЛАР

Жамғарма банки

250000 СЎМЛИК ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАСИ

30 ДЕКАБРЬ КУНИ СОАТ 10.00 ДА ТОШКЕНТДАГИ САНЪАТ САРОЙИ БИНОСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 1992 ЙИЛГИ 12 ФОИЗЛИ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЁМИНИНГ УЧИНЧИ ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШГА ШОШИЛИНГ. ЯНГИ ЙИЛ АРАФАСИДА 250000 СЎМЛИК БОШ ЮТУҚ СИЗГА НАСИБ ЭТИШИ МУМКИН.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИ ЖАМҒАРМА БАНКИ МУАССАСАЛАРИДА ЭРКИН СОТИЛМОҚДА ВА СОТИБ ОЛИНМОҚДА.

РЕСПУБЛИКА ЗАЁМИ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШ БИЛАН СИЗ ВАТАНИМИЗ МУСТАҚИЛЛИГИНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ҲИССА ҚЎШГАН БЎЛАСИЗ.

ОМАД ЁР БЎЛСИН!

ТИРАЖДА ИШТИРОК ЭТИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

ЎЗБЕКИСТОН ЖАМҒАРМА БАНКИ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон Республикаси Ички Ишлар Вазирлигининг Олий мактаби 1993—1994 ўқув йили учун тингловчилар қабул қилади.

Мактабга ўрта маълумотли, ички ишлар органларининг талабига жавоб берадиган соғлиги ҳарбий хизматга ва ўқишга лойиқ бўлган, ёшлари 17 дан 25 гача бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Мактаб ички ишлар органлари учун олий маълумотли ҳуқуқшунослик раҳбар қадрлари тайёрлайди.

Ўқиш муддати — 4 йил, дарслар 1 сентябрдан бошланади.

Ўқиш давомида тингловчилар овқат, формали кийим-кечак ва ётоқхона билан бепул таъминланади.

Кириш имтиҳонлари абитуриентларнинг хоҳишига биноан давлат ёки рус тилида бўлиши мумкин.

Кириш имтиҳонлари 1 дан 15-августгача ўзбек (рус) тили ва адабиёти (ёзма-иншо), Ўзбекистон тарихи (оғзаки), Давлат ва ҳуқуқ асослари (оғзаки) ва жисмоний тарбиядан бўлади.

Мактабни тугатганларга махсус «милиция лейтенанти» унвони берилади ва ҳуқуқшунос мутахассислиги бериш шарти билан олий маълумотли ҳуқуқшунос дипломи ҳамда кўкрак нишони топширилади.

Ўқишга кирувчилар батафсил маълумотларни турар-жойлари бўйича вилоятлардаги ички ишлар бошқармасининг шахсий таркиб билан ишлаш хизматининг кадрлар бўлимидан олишлари мумкин.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг республика телевидениеси жамоаси «Ўзбекистон» ахбороти масъул муҳаррири Н. Бойназаровга онаси

Зуҳра БОЙНАЗАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзмевасабзавотузумсаноати» концерни раҳбарияти ва жамоаси шу концерннинг етакчи технологи М. Х. Юсуповага онаси

Мастура КОМИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўрта Осиё темир йўли жамоаси 1-Тошкент темир йўл касалхонасининг бош шифокори, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати, Фахрий темирйўлчи

Лутфулла ТОЖИХОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор қилади.

Тошкент станциясидаги Темир йўл клиник касалхонаси жамоаси касалхонанинг бош шифокори, Ўзбекистон халқ депутати, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган шифокор, Фахрий темирйўлчи

Лутфулла ТОЖИХОНОВнинг

вафот этаганлиги муносабати билан марҳумнинг яқинларига таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

• ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

• Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 24.00. № Г— 527 Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.